Referat FUR-møte 1. oktober 2026

Sted: Havforskningsinstituttet, Lille Pynten, Bergen
Tid: 09:00-16:00
Møteleder: Jan Roger Lerbukt
Referent: Cecilie Kvamme

Deltakere

Guldborg Søvik, Geir Huse, Elisabeth Norgård Gabrielsen, Jan Ivar Maråk, Rose-Mari Berge, Solveig Strand, Bjarte Bogstad, Tom Vegar Kiil, Erik Berg, Cecilie Kvamme, Jon-Erik Henriksen, Jan Roger Lerbukt og Jan Frederik Danielsen (NFD).

---

1. Hovedsak: FFA-budsjett 2027

Geir Huse presenterte hvordan FFA-midlene har vært disponert i perioden 2023-2025 (Tabell 3.7 i HI sin årsrapport for 2025) og hvordan midlene disponeres i 2026. Bestandsovervåkning utgjør mer enn halvparten av budsjettet, som i perioden har ligget på litt over 200 millioner kroner årlig.

Det ble diskutert hvordan Referanseflåten (RF) og Fangstprøvelotteriet (FPL) utfyller hverandre. RF dekker et mye mindre utvalg av flåten enn FPL, men gir viktige data for arter som ikke omfattes av FPL, bifangstdata og spesialprøver, i tillegg til å være en arena for samarbeid og kommunikasjon mellom fiskere og forskere. Den planlagte utvidelsen av FPL til torsketrålere kommer foreløpig i tillegg til RF. Kostnadsøkninger, særlig knyttet til drivstoff og fartøyleie, har gjort flere tokt betydelig dyrere. Dette gjelder blant annet makrelltoktet. Dersom kostnadsveksten fortsetter, kan det bli nødvendig å foreta prioriteringer og eventuelle kutt i aktivitet.

Geir presenterte forslag til budsjettposter for 2027, inkludert:

- Makrell-, kolmule- og NVG-sildtokt
- RFID-overvåkning av makrell og sild
- Skreitokt
- Egga Nord-tokt
- HERAS
- Tobis- og øyepålovervåkning
- Reketokt
- Kystbrislingtokt
- Vintertoktet

- Fiskeprøvetaking av landinger
- Bestandsvurderingsmetodikk og modellutvikling
- Referanseflåten
- NEMO og ny overvåkningsmetodikk
- Kartlegging av gyte- og oppvekstområder

Snøkrabbetoktet foreslås ikke gjennomført i 2027. Det ble orientert om pågående arbeid med alternative overvåkingsmetoder basert på kommersielle fangstdata, videometoder og teinetokt.

Innspill fra FUR

- Kyst-økotoktet bør vurderes utvidet sørover til minst Bergen (60°N).
- Det ble etterlyst mer forskning på næringsøkologi ved innsamling av mageprøver, særlig for sei.
- Flere medlemmer ønsket økt fokus på brosme, lange og andre dyphavsarter.
- Mulighetene for bruk av kunstig intelligens til effektivisering av dataanalyse, bestandsvurderinger og rapportering ble diskutert.
- Behovet for bedre forståelse av årsakene til bestandsnedgang hos torsk og sei ble understreket.
- FUR ønsket å motta budsjettgrunnlaget i forkant av kommende møter for å kunne gi mer konkrete råd.

Konklusjon: FUR viste til innspillene og tok ellers orienteringen til etterretning. FUR anbefalte at budsjettforslaget oversendes utvalget før neste års budsjettbehandling.

---

2. Sei (NØA og Nordsjøen): minstemål, seleksjon og merking

Bjarte Bogstad presenterte historiske og nyere studier av seiens vandringer og bestandsstruktur, samt resultater fra mindre merkeforsøk i perioden 2021-2024.

Det ble anbefalt å:

- Utvide merkeforsøkene geografisk.
- Samle eksisterende resultater i en rapport.
- Utrede effekter av ulike minstemål (ref HI sitt nye rammeverk for dette).

Diskusjonen om minstemål tok utgangspunkt i dagens minstemål på 45 cm. Det ble vist til muligheten for å knytte minstemålet til størrelse ved kjønnsmodning (L50), som ligger rundt 58 cm for nordøstarktisk sei.

Tema som ble diskutert:

- Konsekvenser av økt minstemål for ulike redskapsgrupper.
- Forskjeller mellom nordsjøsei og nordøstarktisk sei.
- Innblandingsregler og dispensasjoner.
- Paralleller til økningen av minstemål for kysttorsk.

Konklusjon: FUR støtter videre arbeid med merkeforsøk og analyser av effektene av økt minstemål.

---

3. Bidødelighet ved seleksjon i not, snurrevad og trål

Guldborg Søvik presenterte en litteraturgjennomgang basert på 23 publikasjoner om overlevelse etter utsortering i forskjellige redskap, særlig bunntrål:

- Hyse har generelt lavere overlevelse enn torsk og sei.
- Små fisk overlever dårligere enn store.
- Overlevelsen påvirkes av redskapstype, fangststørrelse, tauetid og seleksjonsprosess.

Dersom dagens virkemidler viser seg utilstrekkelige, kan andre tiltak som stenging / eventuelt forhåndsstengning av felt vurderes i større grad.

Konklusjon: FUR vurderer temaet som svært viktig og ønsker at det settes opp som egen sak på et senere møte.

---

4. Råd fra WGWIDE

Cecilie Kvamme orienterte om hovedresultater og aktuelle problemstillinger fra årets WGWIDE-møte.

I diskusjonen ble det også tatt opp spørsmål knyttet til formidling av toktresultater og håndtering av informasjon i perioden før råd offentliggjøres. Det ble vist til utfordringer knyttet til lekkasjer av ICES-råd om pelagiske bestander før offisiell publisering og behovet for gode rutiner for kommunikasjon av foreløpige resultater.

Konklusjon: Rådene ble tatt til orientering.

---

5. Oppdaterte 0-gruppeindekser fra Barentshavet

Cecilie Kvamme orienterte om nye analyser og pågående rapportering knyttet til oppdaterte 0-gruppeindekser.

Den nye 0-grupperapporten ble presentert og tatt til etterretning.

Konklusjon: FUR mener det er gjort et viktig arbeid med å systematisere 0-gruppeindeksene fra Barentshavet, og at dette gir et verdifullt sammenligningsgrunnlag når fremtidige 0-gruppeindekser skal vurderes. FUR mener det er positivt at Havforskningsinstituttet fortsatt kan prioritere slike arbeidskrevende oppgaver.

---

6. NVG-sild nord for null-linjen

Cecilie Kvamme orienterte om den årlige vitenskapelige vurderingen av fiske etter norsk vårgytende sild i fiskevernsonen ved Svalbard og nordøstlige deler av norsk økonomisk sone.

Diskusjonen berørte blant annet endringer i utbredelse og mulige økosystemeffekter knyttet til mer nordlig forekomst av NVG-sild.

I diskusjonen ble det stilt spørsmål knyttet til innblanding av andre arter i fisket dersom området åpnes eller stenges. Videre ble det også stilt spørsmål ved om dagens geografiske avgrensning er den mest hensiktsmessige, og om områdene som åpnes eller stenges i tilstrekkelig grad samsvarer med den faktiske utbredelsen av sild og øvrige arter.

Konklusjon: Informasjonen ble tatt til orientering.

---

7. Torsk, hyse og lodde: kvoteråd og foreløpige resultater fra økosystemtoktet

Torsk

- Svake 2023-2025 årsklasser.
- Lite ungfisk observert i russisk sone.
- Bestanden er fortsatt under press.

Hyse

- Årsklassene 2021-2025 vurderes som middels til gode.

- Historisk høyt forhold mellom hyse- og torskekvoter.

Det ble etterlyst en reetablering av en egen hyseindeks fra kysttoktet.

Lodde

- Gytebestand anslått til om lag 300 000 tonn i 2025.
- Foreløpige signaler peker mot mulig nullråd for 2026.
- Svake 0-gruppeobservasjoner.

Det ble diskutert potensielle økosystemeffekter knyttet til lodde, NVG-sild, makrell og grønlandssel.

Diskusjonen berørte også muligheten for å evaluere høstingsregler som gir økt fiskepress når bestander blir svært store.

Konklusjon: FUR tok orienteringen til etterretning.

---

8. Metoderevisjon og planer for lange og brosme

Erik Berg orienterte om arbeidet med å løfte bestandene fra ICES kategori 3 til kategori 2.

Planlagte aktiviteter gjennomført inne ICES

- Dataevalueringsmøte (DEWK), desember 2026.
- Benchmark-møte, februar 2027.

Arbeidet omfatter:

- Nye CPUE-indekser.
- Oppdaterte livshistorieparametere.
- Toktbaserte indekser.
- Bruk av SPICT-modellen.

Foreløpige resultater indikerer:

- Stabil økning i brosmebestanden siden 2000.
- Nedgang i langebestanden.

Konklusjon: FUR støtter arbeidet med forbedrede bestandsvurderinger for lange og brosme. Fiskebåt ønsker at NFD ber ICES om oppdaterte kvoteråd for 2027 når metoderevisjonen er avsluttet.

---

9. Metoderevisjoner og evaluering av forvaltningsregler

Bjarte Bogstad presenterte status for metoderevisjoner og evaluering av høstingsregler.

Aktuelle prosesser i tillegg til det som er omtalt under punkt 8:

- Nordsjøsei (ICES): DEWK desember 2026, metoderevisjon i februar 2027.
- Kolmule (ICES): DEWK desember 2026 og metoderevisjon februar 2027.
- Snabeluer (Norge-Russland): DEWK oktober 2026 og metoderevisjon mars 2027.
- Kystbrisling (Norge/HI): prøveår for nye rådgivningsmodeller i 2026.

Det ble påpekt at framdriften for evaluering av høstingsregler for torsk og hyse har vært begrenset.

Geir Huse understreket betydningen av næringsdeltakelse i metoderevisjoner både i nasjonale prosesser og NOR-RUS-arbeidet. Det jobbes med å tilrettelegge for deltakelse av fiskerinæringen i disse metoderevisjonene på samme måte som for ICES bestander.

Konklusjon: FUR støtter inkludering av fiskerinæringen i metoderevisjoner.

10. Data- og kapasitetsfattige bestander

Erik Berg orienterte om arbeidet med å effektivisere datainnsamling og analyse slik at nye bestandsvurderinger raskere kan etableres ved behov.

Omfatter blant annet:

- Taskekrabbe
- Sjøkreps nord for 62°N
- Hummer
- Haneskjell ved Svalbard
- Kystreker og reker i nord

Konklusjon: Informasjonen ble tatt til orientering.

---

11. Referanseflåten

Guldborg Søvik orienterte om Havforskningsinstituttets referanseflåte og dens rolle i biologisk prøvetaking.

Referanseflåten ble framhevet som en viktig datakilde for bestandsvurderinger og dokumentasjon av bifangst.

Konklusjon: Informasjonen ble tatt til orientering.

---

12. Neste møte

Neste FUR-møte planlegges avholdt i Oslo våren 2027, 6.-7. april.

Næringsrepresentantene undersøker mulighet for møtefasiliteter, blant annet hos FHF.

Oppsummering av hovedpunkter

- FFA-budsjettet for 2027 var møtets hovedsak, med særlig fokus på prioriteringer under økte toktkostnader.
- FUR ønsker budsjettgrunnlag tilsendt før møtene.
- Det er bred støtte til videre arbeid med merkeforsøk og vurdering av minstemål for sei.
- Bidødelighet ved seleksjon vurderes som et viktig tema som bør følges opp videre.
- Bekymring for svak utvikling i sei, torske- og loddebestandene ble løftet fram.
- Arbeidet med metoderevisjon og forbedrede bestandsvurderinger for lange og brosme har høy prioritet.
- Neste møte planlegges i Oslo våren 2027.